

ВИБІР МЕТОДІВ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ЗАЛЕЖНО ВІД ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ

Функціонування українського підприємства з позиції його конкурентоспроможності в сучасних економічних умовах є постійним об'єктом уваги широкого кола учасників ринкових відносин: держави, інвесторів, кредиторів. Стійкий, стабільний стан суб'єкта господарювання – результат ефективного фінансового управління на основі детального аналізу. Останній, в свою чергу, найбільш точно оцінює ситуацію з допомогою відповідних методів.

Важливу роль у реалізації завдань фінансового аналізу відіграє його інформаційне забезпечення. Інформація є одним із ресурсів, який може нагромаджуватися, реалізуватися, поновлюватися. Це основний елемент будь-якої з функцій управління. Володіння повною, достовірною, актуальною та оперативною інформацією та правильна її обробка знижує фінансовий ризик, ефективно підтримує прийняття рішень [1, с. 27].

Питанням оцінки фінансового стану підприємства присвячено безліч праць зарубіжних і вітчизняних економістів. Так першовідкривачами цієї теми вважають представників англо-американської школи (Р. Фоулк, Дж. Кеннон, Р. Сміт, Дж. Хорріган, фахівці фірми Дюпон і т.д.). Не залишились осторонь і дослідження російських вчених – у працях В.В. Ковальова, А.Д. Шеремета, Р.С. Сайфуліна, О.С. Стоянової й інших авторів, в Україні — у працях С.Ф. Покропівного, А.М. Поддєрьогіна, Т.Г. Беня, С.Б. Довбні та інших. При цьому до уваги беруться різні підходи та методології оцінки фінансового стану підприємства [2, с. 137].

В практиці фінансового аналізу використовуються, зокрема, наступні методи (інструменти для роботи з наявною економічною інформацією):

1) горизонтальний (часовий) аналіз – порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом;

2) вертикальний (структурний) аналіз – визначення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат;

3) трендовий аналіз – порівняння кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів та визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показників, очищеної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів (за допомогою тренду здійснюється екстраполяція найважливіших фінансових показників на перспективний період, тобто перспективний прогностичний аналіз фінансового стану);

4) аналіз відносних показників (коефіцієнтів) – розрахунок відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язків показників;

5) порівняльний аналіз – внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками самого підприємства та його

дочірніх підприємств (філій), а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми порівняно з показниками конкурентів або із середньогалузевими та середніми показниками.

б) факторний аналіз – визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розділених у часі) або стохастичних (що не мають певного порядку) прийомів дослідження. При цьому факторний аналіз може бути як прямим (власне аналіз), коли результативний показник розділяють на окремі складові, так і зворотним (синтез), коли його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник [3, с. 27].

Залежно від наявної інформаційної бази (форми звітності) суб'єкта господарювання можна підібрати відповідний метод для зручності проведення фінансового аналізу (таблиця 1).

Таблиця 1 – Методи фінансового аналізу форм звітності

Форма звітності	Методи фінансового аналізу (інструменти для оцінки)
Баланс	горизонтальний, вертикальний, трендовий, відносних показників, порівняльний, факторний
Форма 2 «Звіт про фінансові результати»	горизонтальний, вертикальний, трендовий, порівняльний, факторний
Форма 3 «Звіт про рух грошових коштів»	горизонтальний, вертикальний, факторний
Форма 4 «Звіт про власний капітал»	горизонтальний, вертикальний, факторний
Форма 5 «Примітки до річної фінансової звітності»	горизонтальний, вертикальний, факторний

Таким чином, широке і правильне використання методів фінансового аналізу дозволить отримати об'єктивну оцінку таких показників діяльності підприємства, як платоспроможність, фінансова стійкість, ділова і інвестиційна активність тощо.

Література

1. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: «Хай_Тек Прес», 2008. — 336 с.
2. Захарченко В.О. Систематизація методів оцінки фінансового стану підприємства/ В. О. Захарченко, С. І. Счасна// Фінанси України. – 2005. – № 1. – С. 137 – 144.
3. Никитина Н. Методы исследования финансового состояния промышленного предприятия/ Н. Никитина, В. Филатова// Проблемы теории и практики управления. – 2008. – № 4. – С. 25 – 33.